

ligt paa et Skjøn. Dette Skjøn turde jeg ikke paatage mig paa en saadan Maade, at jeg drog en definitivt bestemt Grændse i Loven. Jeg ønskede at komme til et Resultat i saa Henseende ved at høre Nytte af de Erfaringer, som fra alle Landets Egne medbragtes til Rigsdagen, og som vilde kunne give en værdifuld Vejledning til Afgjørelsen af dette Spørgsmaal. Naar jeg derfor satte Grændsen til 2,500 Kr., var det, fordi det, naar man kom ud over denne Grændse, var muligt at faae Laan i de større Kreditforeninger, men ingenlunde fordi jeg dermed med Bestemthed vilde betegne, at en Eiendom til 2,500 Kroners Værdi var en Eiendom af den Betydning, at en Mand, der eier en saadan Eiendom eller en Eiendom selv af noget større Værdi, ikke skulde trænge til den Understøttelse, som Lovforslaget tilbyder. Allerede ved Sagens 1ste Behandling i dette Thing udtalte ikke saa Medlemmer deres Formodning om, at Grændsen var sat for lavt. Der blev stillet et Ændringsforslag i saa Henseende, og dette Ændringsforslag vandt en ikke ubetydelig Tilslutning, uagtet jeg paa det Standpunkt af Sagen ikke fandt mig foranlediget til at yde det min Understøttelse, men stemte mod det. Sagen var nemlig den, at jeg slet ikke var sikker paa, om den foreslaaede idé var en temmelig lav Grændse, naar man i det Hele taget vilde gaa til en Forhøjelse, og desuden ønskede jeg i ethvert Tilfælde at høre Udtalelser fra den anden Del af Rigsdagen, førend jeg tog min Bestemmelse med Hensyn til, hvad jeg vilde tilraade i den Henseende. Jeg har været forberedt paa den Indsigelse, som den ærede Ordfører for Mindretallet i det Udvalg, som har været nedsat angaaende denne Sag, kom med, at, naar man vilde paalægge Staten en Forpligtelse til at komme visse betrængte Medlemmer af Samsundet til Hjælp, saa burde man ogsaa indskrænke sig til dem, om hvilke man med Visshed kunde sige, at de ere trængende, og videre burde man ikke gaa. Da nu det Forslag, der foreligger, sigter til en Udvidelse i en ikke ubetydelig Grad af Lovforslagets Omraade, var jeg sikker paa, at det ærede Medlem og de, der slutte sig til ham, ville modsætte sig det, men jeg havde dog troet, at det ærede Medlem vilde erkjende, at, naar hans væsentligste Modstand mod Lovforslaget har været rettet mod Statsgarantien og den Fare for Statskassen, som deraf kunde flyde, saa formindskes denne Fare for Statskassen, naar man i Kreditforeningen optager Eiendomme af en noget større Betydning end dem, der ere tagerede til høist 2,500 Kr. Det er idetmindste mig ganske klart, at, naar man medtager Eiendomme af noget større Værdi, med et noget større Jordtilliggende, vil man ikke blot forringe Faren for Statskassen men ogsaa forringe Faren

ved det solidariske Ansvar. Der er fra forskjellige Sider udtalt Tvivl om, at en saadan Forening vilde være istand til at bære sine Administrationsomkostninger, men ogsaa i den Henseende forekommer det mig klart, at, naar Kreditforeningens Omraade udvides, naar den virker med større Kapitaler, bliver Udsigten til, at Administrationsomkostningerne ikke ville blive altfor byrdefulde for Anstalten, lysere. Et Moment, som er tillagt en ikke ringe Betydning i Rigsdagen med Hensyn til det foreliggende Spørgsmaal, er det, at man venter gennem disse Laan at kunne bidrage til, at Gierne af smaa Eiendomme blive satte istand til paa en bedre og mere indbringende Maade end hidtil at dyrke deres Jord, saafremt der skulde trænges til Driftslaan for adskillige Gierne af mindre Eiendomme. Men ogsaa i den Henseende forekommer det mig, at Lovforslaget virker bedre og faar en større Virkekræft, naar man blandt dem, som man giver Afgang til Laan af disse Kreditforeninger, ogsaa har saadanne, der have Eiendomme, hvis Jordtilliggende ikke er altfor ubetydeligt. Spørger man nu, hvis Grændsen sættes højere end til 2,500 Kr. f. Gr. til 4 à 5,000 Kr., hvilket det nu er, risikerer man saa dog ikke her at komme til at yde Statshjælp til saadanne Folk, som ikke trænge dertil, gaar man ikke udenfor Lovens Hensigt, der kun er at komme dem til Hjælp, der virkelig trænge til Hjælp paa dette Omraade, saa siger jeg, at en Mand, der eier en Eiendom af 4,000 Kr. Værdi, eier i alle Tilfælde en meget lille Eiendom. Ligger den i Syl-land, vil det paa bedre Egne betyde, at vedkommende Mand eier en Eiendom, hvorpaa der kan holdes en Ko, ligger den i de magre og daarligere Egne, betyder det en saadan Eiendom, hvorpaa der vel til Lævelighed kan holdes 2 Køer, men man bliver da nødsaget til paa anden Maade at skaffe Noget tilveie til Køernes Ernæring om Vinteren. Og gaar man til Verne, er det en Eiendom med et overordentlig lille Jordtilliggende, ja der kan være Exempler paa, at der ikke er andet Tilliggende end en Have. Jeg mener, at en Mand, der er i Besiddelse af en Eiendom af den Størrelse, maa i alle Tilfælde siges at være en Mand, der virker under meget smaa Forhold og sidder i meget smaa Raar, og er han oven i Kjøbet nødsaget til at søge Laan i sin Eiendom, er han en fattig Mand. Jeg tror, at det ikke vil kunne modsiges, at det ikke er en utidig Vækslen med Statens Penge, om man gjør det muligt for en Mand, der lever under saadanne Raar, at kunne erhverve sig Laan paa Vilkaar, der ikke ere altfor byrdefulde. Det er min Opfattelse af Sagen, og som jeg i det andet Thing har udtalt, vil jeg bidrage, hvad jeg formaar, til, at et Forslag som det, der er stillet af den ærede Lands-tingsmand her ligeoverfor mig, kan vinde Ind-